

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Consid. VI. Quomodo Sancti Patres, Ecclesia, Scriptura, æternitatem
meditandam indagant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Consideratio V. de Aeternitate.

15

Omnium
ludibrio
exponitur.

tergum ignominiose pulsatur, barba vellitur, capilli trahuntur, dentes excutuntur in publicum, deinde protrahitur. Omnium ludibriis exponitur, etiam a mulierculis pugnis ceditur; post dextra ei praeciditur, & sic mutilus in forum & latronum ergastulū detruditur, sine cibo, sine potu, sine cuiusquā officio. Paucis elapsis diebus alter ei oculus effoditur, ipse sic fœdè habitus, & uno tantū oculo unāq; manu deformis, curā insuper brevique tunicellā malè amictus, capite rasō & glabro infamis, scabiolo camelo averfus imponitur, ludicrā ex alio coronā caput praecingitur, cameli cauda pro scepro laevae inferitur: sic per forum triumphī formā, lentā pōpā deducitur. Hic plebs petulantissima, & circumforaneā sordida turba, effertis animis in eum fecit impetum, nullā habitā ratione, quod si nudius tertius fuisset Imperator, regio diademate redimitus, ab omnibus laudatus, cultus, celebratus, adoratus; quodque & ipsi iurejurando fidem suā & benevolētiā erga illum obtrinxissent: furor omnibus ministravit arma, clavas alii in caput impeerunt, sordibus alii nates opplerunt; alii spongias, hominum, pecudūque excrementis & oleo plenas in faciem expresserunt, verubus alii latera pupugerunt. Illi lapidibus, hi luto petiverunt, isti rabidum canem, fungum alii & bardum proclamant. Impudens muliercula, ollam ē culina raptam bullientis aquae plenā, in transeuntis istius Imperatoris caput effudit: nemo erat qui ei non malè faceret. Ita demum summo ludibrio in theatrum perductus, & mox camelo detractus, inter duas columnas pedibus suspensus est. Qui sexcenta mala jam perpessus fuerat, virū tamen & herōem se gessit planè Christianū. Lamentari, & ejulare, aut fortunam accusare auditus non est, & frustra id fecisset: cum Deo cepit rationes ponere, & noxarum veniam orare, illud enim solū identidem ingeminabat: *Domine miserere, Domine miserere.*

Et in malis
se planè
Christia-
num gessit.

Miser Andronice, quod tāta ferre cogaris, felix, quod patienter feras, & agnoscas peccata sic esse expianda. Sed nec suspensio furibunda turba, dum vixit, pepercit: direpta tuniculā, variè manibus agitarunt, & lacerarunt. Ferocior unus ensem per pendentis alvum ad intestina adiecit. Duo alii periculū facturi, utrius gladius esset acutior, ambabus annixi manibus, aversum corpus transfixerunt. Hic miserrimus Imperator, mutilatam dexterā agere admovit ori, calidum ex eā sanguinē, ut multi putabant, ob recentem plagam, adhuc stillantem, exacturus; sic miserē vitam abruptit. Diebus aliquot interiectis, ex infami furcā detractus, sub theatri fornem pecudis instar projectus est, dum humaniores aliqui in locum alium transtulerunt, eum tamen à nemine sepeliri permisit Ilaacius. O Andronice, o Imperator Orientis, quantam tibi Deus fecit gratiam, qui hac te pati voluit paucis diebus, ne perires omnibus diebus: brevi tempore miser fuisti, ne esses eternum. Nec dubitem quin AN-NOS AETERNOS in mente habueris, cum hac tam fortiter toleraris.

Ejusdem
erga D.
Paulum
devotio.

Scriptit hac qui evo illo vixit Nicetas Choniates, qui & Andronicum ab eo commendat, quod fidei Catholicae tenacissimus fuerit, simul & devotissimus D. Paulo Apostolo, cuius Epistolas prae manibus, & nunquam non apertas habere consuevit. Neque verò Apostolus istud obsequi gratis sibi deferri est passus; curam gessit sui cultoris Andronici, cui cum exitum immineret, imago Apostoli auro exornata & in aede sacra collocata, ubi illum illacrymalle visa est, quod ostentum, ipse statim Andronicus, non aliter atque venturae cladis nuncium accepit.

O Christiani, ANNOS AETERNOS in mente habete; sic, quidquid malorum ferendum est, longè facilius perferetis: breve videbitur, quidquid cum aeternitate confertur. Id enim quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate, aeternum gloriae pondus operatur in nobis. Hinc tam serio clamat & precatur, I.

Tom. I.

A tur Augustinus: Domine hic tunc, hic secula, modo in aeternum parcat. Et D. Fulgentius, etiam sanctissimus, morti vicinior septuaginta diebus antequā finiret, idēdem clamabat: Domine da mihi modō patientiam, & postea indulgentiam. He-Deus iis, illius voces & vota fuerunt, usque dum exhalaret. Certē quos retine-Deus iis omnium minime pareit, quos per totam aeternitatem secum retinere decrevit. vit minime parcat.

CONSIDERATIO VI.

Quomodo sancti Patres, Ecclesia, Scriptura aeternitatem meditandam ingerant.

Ritus Catholicus est, statim anni diebus supplicare & circumire, Dei & Divorū honori augendo. Emulatur id demon: habet & ipse suos qui supplicent & circumineant. Vidit hos regius vates: *Impi in circuitu ambulāt. Psal. 11.* Vitam suam sic instituunt, ut ad convivio ad convivium, à deliciis ad delicias, à scelere in scelus. Hic illorum circuitus est; & cum putant hunc nequitiae circuitū pænē complerem, & utriusque circuitum libidinis suae orbem, denuo incipiunt, ad priora & antiqua redeunt, dum mors ita circumeuntibus non vocata occurrit.

Liberi Iob hanc inter se legem statuerunt, ut in orbē transirent dies convivii; alteri ab alteris invitarentur. Op- in orbem timus illorum parens probā dverit, orbicularem hunc transierunt convivorum transitū sine peccatis vix futurum: Propter- dies convi- ea mittebat ad eos, & sanctificabat illos, consurgensque diluculo- vii. offerebat holocausta pro singulis. Uti ergo impiū voluptatum circuitu gaudet, & in bonis dies suos ducit, ita Deus circuitu illis instituit, sed perpetuum, sed in tormentis, sed aeternum. Idem hoc beatus David previdit; *Etenim Psal. 76. sagittae tuae transeunt, vox tonitruī tui in rota. Fames, bellū, Sagittae pestilentia, aerumna, morbi, calamitates, mors ipsa, ad- Domini versa denique omnia, quae ante mortem primam nos quae? premunt, Dei sagittae sunt; sed transvolant; alatae sunt, celeritē ab his ad illos atque alios transiliunt. At verò C vox tonitruī, vox irae & furoris divini in inferorum ergastulis, velut rota circumageretur, idque aeternis saeculis, rota hac veluti si pulvere tormentario stipata sit, ubi semel ignem conceperit, ardebit in omnes aeternitates. Ig- Dent. 32. nis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni novissima. Est alius hic circuitus, isque etiam aeternus: ab inexplicabili frigore ad immentos ardores, & ab his ad illud iterum regressus erit. Ad nimium calorem, inquit Iob, Tob 24. ab aquis nivium transcat. Quod expressius & stridor dentium, & oculorum flentium designat. Horribilem hanc & incomprehensibilem Aeternitatis rotam, quo plenius depingamus, ordo postulat, ut quā ratione sancti Patres cum Ecclesia, hac cum divina Scriptura in hoc conveniat, attendamus. Variā ab his admonitiones sunt, quas si attendamus, aeternitatis non faciliē obliviscemur.*

I. Sanctorum Patrum & Ecclesiae circa hoc responsa.

EX omni numero Sanctorum Patrum, quinque potissimum audiendi sunt, qui diversis temporibus vixerunt: Augustinus, Chrysostomus, Gregorius, Bernardus, Laurentius Iustinianus.

Prima hic est quaestio, sed quae vana & stulta videatur. Quid facilius aut tolerabilius sit, triduo pari capitis, oculorum, dentium vel calculi dolores, vel viscerum tormenta, vel (si quid alii sunt acuti dolores) noctes discique somnū nō videre, sine omni pænē respiratione torqueri; aut certē de pisce, in quo fel cōpressum est, frustillum edere. Ridicula prorsus & otiosissima quaestio. Multo quā suavius est, totum ejusmodi felleum piscem devorare, quā diem duntaxat unicum tantos perpeti dolores: illi piscis antartices nec vitam auferet, nec ex se morbos creabit; os solum, quod acerbā respuit, maxime cōqueretur. Rectē responsum est. Interea verò quot hominum millia primum eligunt seu verbis, seu facto ipso: quoties in exhortationibus, in confessionibus, con-

B 2

cionibus

cionibus clamatur, quam diserte & aperte prædicitur. En, agitur de animæ vestræ salutē aeternā: æterni vos cruciati manent, si hac viā porro eatis: Christus aliam monstravit, aliam ivit: redite, resipiscite, satis diu aberratum est. In voluntate vestra situm est celo frui, aut excludi: Deus volentibus non deest. Habent quidem amaroris aliquid abinentia & jejunium, criminum confessio & corporis castigatio, sensuum custodia & victoria sui; vita casta & continens, non est negotium cuius facillimum: quidquid id est, ferendum est aliquid. *Nonne oportuit & Christum pati, & sic intrare in gloriam suam?* ne terreat brevis labor: pauculis annis, aut forsitan diebus tantum, fortia & AGERE & PATI necesse est, quies & gaudiū erunt æterna. Vincit omnia qui se vincit, qui se continet, qui pravis affectibus suis violenter resistit, idque propter celū, propter Christum, propter beatissimam æternitatem: Christus suis post resurrectionē apposuit piscem prunis impositum, quo doceret quantā forent adhuc sustinenda: vitam æternam & suam non esse cogitandam: lapidandos, flagellandos, crucifigendos, excoiandos, hanc enim viam esse ad latam olim resurrectionem, & æternitatem inter beatos duccendam: omnia quæ videmus modica esse & exigua, nec comparanda cum immortalē, & quæ nondum videtur, beatitudine. Hæc dicuntur, sed hæc non curantur. Et hic ille felleus piscis est, qui toties in concionibus, in libris apponitur, nam hæc alique his similia sapientie ingeruntur & inculcantur, leguntur atque audiuntur, & tamen non creduntur, parvi penduntur, curis aliis & oblivione sepeliuntur. Et quoties ipsa etiam Confessio concionatoris vices agit, & salubria hæc monita obrudunt, instat, dehortatur, vellicat; nihil efficit: frustra omnia. Nam multis nec concionator persuadet nec Confessio. Contrā obducunt illi, & sua etiam axiomata regeunt: *Modo hic bene: futura sunt incerta: presentia modo commodè habent: nullus mortuorum revertitur, non enim est qui agnitus sit reversus ad inferis: venite ergo fruamur bonis.* Hæc illorum sunt cantilene. Sed propolitam questionem definit Augustinus: *Melius est, inquit, modica amaritudo in faucibus, quam æternum tormentum in visceribus.* Ita proliis, verè melius est in hoc quàm altero mundo contracta debita solvere: longè satius est sexaginta aut septuaginta hic annis corpus exercere continuis & quotidianis jejuniis, flagellis, ciliciis, quàm illic vel uno die in tormentis detineri. Sed alius ē SS. Patribus succedat.

Melius est in hoc mundo quàm in alio debita solvere.

Hom. 20. ad pop.

Hom. 28. in ef. ad Heb.

Peccatores resurgunt ut in tormentis permaneant.

S. Chrysostomus secundam proponit questionem. Si quis, ait, intra centum annos, una solum nocte suave lætisque somnium vidisset, centenis ob id annis purgaretur, an somnium hoc appetendum esset? quod autem, inquit, est somnium ad centum annos, hoc est præsens vita ad futuram, imò multo minus, & quod est gutta ad pelagus, hoc anni mille sunt ad futuram æternitatem. Et alibi hoc confirmans: Tempori, ait, infinito quid conferes? quid sunt decem millia annorum cum sæcula cogitas infinita? nonne quantum est stillicidium minimum, abyssus comparatum? Noli post hanc vitam spectare finem, ubi penitentia remedium nil valet, ubi lacrymæ cadunt, sed nihil profutura; verum etsi quis ibi dentibus fremat, etsi linguam ardentem exerat, digito guttam instillat nemo, sed audiet illa quæ dives audivit. Detur igitur quod per totam vitam nostram voluptati vacaverimus, sed quid hoc ad sæcula infinita? hic enim & bona & mala finem habent, illic autem immortales pœnæ, hic si ardeat corpus, egreditur anima, illic verò incorrupto corpore resurgente, semper anima comburetur: peccatores enim incorrupti reuergent, non ut honorentur, sed ut immortaliter permaneant in tormentis.

Post Chrysostomum D. Gregorius respondet ad illud cum queri solet, An non celestior seclē inuinet ebrietas

cum in cella bibitur ad dolia, quàm cum in scelerio? Gloriatur celestis sponsa. Salomonis ore: *Introduxit me Cant. 2. rex in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem.* In quæ verba S. Gregorius ita disserens: *Quid per cellam, inquit, vinariam congruentius quàm ipsam arcanam æternitatis contemplationem accipimus?* Et certe quicunque cogitationem hanc de æternitate paullo altius in animū demiserit, gloriari poterit: *Ordinavit in me charitatem;* nam meliorem servabit ordinem amoris, seipsum minus, plus atque ferventiū Deum, & propter Deum, ipsos etiam inimicos amando. Sed & hoc habet isthæc cogitatio, ut qui eam paullo largius delibet ebrius fiat, sed ebrietate optimorum desideriorum, quæ non eant nisi ad emendationem vitæ, ad celestem patriam, ad æternas voluptates. Apostolis exprobratum est, ebrios esse multo; erant certè, sed ex hac cella. Quavis autem D. Gregorius æternitatis sapius meminerit, illud tamen ab ipso brevissimè simul & verissimè dictū est: *Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat.* Hic merito quis optet cum Iob: *Quis mihi det ut exarentur Iob 19. in libro stylo ferreo,* nimirū hac ipsa verba: *Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat.* Liber huic scripturæ aptus, cor hominis est; calamus aut stylus ferreus, seria meditatio; liquor purpureus, Christi sanguis. Et hæc verba sic inculpta pectori, tum maximevolvenda sunt, & crebrius iteranda, cum voluptas ablanditur, cum libido stimulat, cum invitat luxuria, cum refragatur caro, cum spiritus recessit, cum peccati occasio est aut periculum.

S. Bernardus quarto loco venit, paullo post ad præmittendam questionem responsurus. Vita humana ea est, ut homines sint diversissimi sensus, quemadmodum diversissimi sunt vultus. Reperiuntur qui continuè & graviter affligantur, ut pæne succumbendam putent afflictioni. Hunc egestas, illum morbus, istum occulta fuit, debita, curæ alium, hunc iniuriæ aut calumnie ita premunt & perturbant, ut qui pusillanimes sunt & impatientes, nonnunquam mortem sibi optent, ad flumen aut ad restim properent, sic enim miseri finem ærumnis imponendum arbitrantur, cum earum faciant initium, cui nullus conceditur finis. Contrā probi alii & ad omnem Dei voluntatem paratissimi, nec citò mori cupiunt, nec diu vivere. Vult Deus illos mori idem volunt & ipsi. Vult citò mori hoc ipsum & illi volunt. Vult diu vivere: non resistunt, ita idem illis cum Deo velle & nolle est. Præter duo hæc hominum genera, pars maxima est, Hominum quæ longam vitam desiderat, nec ullas ferè tam senex, pars maxima quæ speret & cupiat annum adhuc unum vivere, apud hos nulla ferè fatietas est vitæ, mors istis nimium proderat.

perat, nimis adest matura, & ante tempus venire creditur. Hic jam queri posset, quinam hominum vivant aut victuri sint diutissime? D. Bernardus in divinum hoc promissum: *Longitudine dierum replebo eum,* admirandus exclamat: *Quid tam longum, quàm quod æternum est, quid tam longum, quàm quod nullo fine prædicitur? bonus finis vita æterna, bonus finis qui finem non habet. Addit: Verus dies qui non novit occasum, æterna veritas, vera æternitas, ac proinde vera æternaque societas.* Ita dicendum est, illos solum vitæ verè longè victuros, qui nunquā morietur in celo: & illos morte eheu nimium prolixā morituros, qui sepe morientur, qui nunquā vivent in tartaro, etiam semper vivat.

B. Laurentius Justinianus, ultimū nobis quæsitum explicabit. Plurima sunt in hoc orbe, quæ natura ita assignavit loco, ut in aliis reperi non possint, aut non nisi pars illorum. De floribus novi orbis solum potest haberi semen; de multis animantibus sola pellicula. Aeternitas ita res est alterius Mundi propria, ut illius non nisi semen hic habere possimus. Quod ergo semen est æternitatis? Semina æternitatis, ait Laurentius Justinianus, sunt hæc: *CONTEMPTVS SVI, CHARITATIS DONVM, c. 26. OPERVM CHRISTI GYSTVS.* Contemnere alios, arbor est

Qui æternitatem largius delibet ebrius fit.

Cor hominis est liber scripturæ aptus: stylus ferreus, vita meditatiō.

Vita humana est, ut homines sint diversissimi sensus, quemadmodum diversissimi sunt vultus.

Homines quæ longam vitam desiderat, nec ullas ferè tam senex, pars maxima quæ speret & cupiat annum adhuc unum vivere, apud hos nulla ferè fatietas est vitæ, mors istis nimium proderat.

In Psal. 90.

Æternitas res est alterius Mundi.

Lib. de obedi.

Ad Hebr.
c. 10. v. 37.

centum id annis patiar. Adhuc enim modicum aliquantulumque qui venturus est, veniet & non tardabit. Sic igitur pergam, & illud porro unum iudicabo esse necessarium, ut nihil agam contra conscientiam, nil contra Deum. Omnia ei salva sunt, cui salva est beata AETERNITAS.

III. Omnia modicum sunt, prater Aeternitatem.

Tract. 101.
in Ioannem.

Vere nimis quam modicum est, quicquid hic seu laboris seu doloris perferendum est. Augustinus: Hoc modicum, inquit, longum nobis videtur, quoniam adhuc agitur, cum finitum fuerit, tunc sentiemus quam modicum fuerit.

Eccli. 18.

Sapientissimus hominum, ut omnis humanae vitae periodum, vel ad centum annos ampliatam, proprio penicillo depingeret, minutissima rerum sibi scripsit exprimenda; ita enim dilucide affirmat Ecclesiasticus: Numerus dierum hominum, ut multum centum anni: quasi guttae aquae maris deputati sunt, & sicut calculus arenae, sic exigui anni in die evi. En, quid vobis, o longevi & centum annorum senes plauditis? omnes anni nostri quid sunt? lapilli arenarii & marina guttula. Et quid lapillus ad altissimos arenae montes? Et quid est guttula ad profundissimam maris voraginem? Ita quinquaginta, sexaginta, ita centum anni vestri, o senes, modicum sunt, nihil sunt ad illum aevi & aeternitatis diem. Et tamen cum hoc lapillo, cum hac guttula sic triumphamus. O vani & miserii lapilli est vita nostra, at non pretiosus lapillus, non auri & gemmae, sed arenae: guttula est vita nostra, at non dulcis aquae guttula, sed salissimi maris: Cuncti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt, nec

Eccli. 3.

In Psal. 36.

per noctem mente requiescit, ait Ecclesiasticus. Verè Augustinus: Recole, inquit, annos ab Adam usque in hodiernum diem; percurrere scripturas: veri penè Adam ille de paradiso lapsus est. Vbi enim sunt praeterita tempora? si toto illo tempore viveres, ex quo Adam de paradiso dimissus est usque in hodiernum diem: certè videres vitam tuam non fuisse diuturnam quae sic avoisset, unius autem cuiusque hominis vita quanta est? Adde quæ nos libet annos, duc longissimam senectutem, quid est? nonne aura est matutina? Verissima sunt haec omnia. Dic enim quæso, ubi nunc Adam? ubi Cain jam? & ubi longævus Mathusalem? ubi Noë? ubi Sem? ubi Heber? & ubi obedientissimus Abraham? ubi Jacob? ubi Joseph? vixerunt: fuerunt Troës. Sic transit vita, sic transit mundi gloria. O ros! o vanitas! quid arabis? quid longa speras? Breve est, modicum est, vile est, punctulum est quicquid hic vides. Verè dixit Gregorius Magnus: Omnis longitudo vitae praesentis punctum esse cognoscitur, cum fine terminatur. In ictu oculi clauduntur omnia: omnis consummationis vidi finem, latum mandatum tuum nimis. Quid ergo tempus ullum dicimus esse longum? praeteritum enim jam non est; futurum nondum est, praesens verò quoddam est: ipsa una hora clauduntur partibus agitur: quicquid ejus avolat, fugitivis partibus agitur: quicquid ejus avolat, fugitivis partibus agitur: quicquid ejus avolat, fugitivis partibus agitur.

Lib. 15. mor.

c. 19.

Vita longitudo punctum est.

Aug. lib. 11.

Conf. c. 1.

Nullus labor durus, nullum tempus longum debet videri, quo gloria aeternitatis acquiritur.

Eccli. 41.

In inferno non est accusatio vitæ.

Quantumcunque verò modicum sit vivendi spatium & breve, ad aeternitatem collatum, damnatorum tamen nemo Deum accusare poterit, quod vitam non dederit longiorem; seipsos damnabunt quod vitam non vixerint meliorem. Non enim est in inferno accusatio vitæ. Satis diu viverent damnandi, si satis pie videretur. Hic liber, mi Christiane, liberius paullo ac fidenti tecum agere, & rem oculis clarissime cernendam subijcere. Ais, te caelum sepius cogitare, & magnis votis Aeternitatem aspirare. Ais tu hoc? Ego verò nego & per-

nego id te facere, mihi ipsi hoc de me affirmanti iuberè te non credere. Et qui fieri possit, o mi boscè Christiane, ut ego tuque caeli sepius & serè cogitemus, & tantis, uti nos jactamus, votis Aeternitatem aspiremus, interim tamen vivamus tā torpidi & frigidi, tā lenti & fracti ad bonum, tam vivaces & fervidi ad malum, tam parati ac lubentes ad omnem petulantiam; homines queruli & oscitabundi, nūquam minus segnes quam cum irascendum est, nunquā magis pusilli animi quam cum patientum est: quāvis afflictione, quovis verbulo turbamur & deicimur, ad unam voculam omnis nostra patientia liquescit, & desistit; nunquam desperatiores quam cum multa contra voluntatem accidunt. Tacebo ceteras libidinis & invicæ latentes in animo vomicas. Et tamen tales, tam belli homines; tam timidi cum audendū, tam audaces cum timendum esset; nihilominus gloriamur, saepe nobis Aeternitatis gaudia in mente & in votis esse. Crede mihi, creditu hoc difficillimum est, nos caelum & Aeternitatem in animo crebrius volvere, & interrim moribus non melioribus vivere? da veniam verbo, hoc impossibile est. Et istud jam demonstro.

Jacob Patriarcha avunculo suo Labano pro filiâ Rachel septem annis servivit, & videbantur illi pauci dies, pro amoris magnitudine. Audis hoc, homo queribunde tu servis non importori, qualis Laban, sed Deo conditoris & promissori fidelissimo. Nec pro uxore servis, sed pro toto calorum regno, non pro uxoriâ formâ, sed pro aeterno Dei aspectu, non pro uxoris blandimentis, sed pro caelestibus, aeternis deliciis. Et tamen vel unius dieculae molestia te sic enervat, ut subinde tuas omnis in Deum amor frigere incipiat: quā primū adversa ingruunt, mox in fustissimas querelas prorumpis, caelum & terram inclamas, spiras vindictam, forte nec ipsi semper divine justitiæ quærimonia tua parcat: quandoque verò sic te ablandiens voluptas emollit, ut servitii divini oblitus, & peccati labyrinthum a fronte amœnum ingressus, in letalem somnum resolvaris. En, hæc tua est vigilantia? En, hæc amoris tui heroica magnitudo est? Ubinam arduum illud septennium in divino servitio exantlatum? O Simon, Simon! sicine nō potes unā horā vigilare cum tuo domino? Sed audi plura de Jacob Patriarchâ. Deceptus hic à Labano perlipientis Liæ conjugium, pro desponsâ sibi Rachel servivit apud eundem importorem septem annis aliis, nec dubium, quin & hi septem anni, vix sunt illi pauci dies, præ eadem amoris magnitudine. Et credibile est cum subinde ab opere fatigatum, in Rachelis formam obliquasse oculos, secumque tacite dixisse: Digna est certè hæc forma, quamvis molestâ & septenni servitute, atque si necesse, aliis insuper septem annis, illius gratiâ duram hanc servitutem servire non recusabo. Ita amoris impetus omnem laboris sensum mitigabat.

Capis ista delicate Christi miles? & adhuc murras: tu Deo, pro Deo ipso servire, pro aeternâ quiete iuberis laborare; ad tolerantiam atque patientiam provocaris pro immortalis beatitudine, & adhuc ignavus dormitor conquæris? Numera sis quæso annos, quos in Dei famulatum totos expendis; vide num annis viginti ita tu Deo, sicut Jacob Labano fideliter & industriè servieris: vix totidem menses aut dies reperies: numera pervigilatas in precibus noctes, recense dies in laboribus piis exhaustos: poterisne tu Deo, quod Jacob fecero dicere: Die noctūque astu urebar & gelu, frigebatque somnus ab oculis meis: sic, per viginti annos in domo tuâ servivi tibi, quatuordecim pro filiabus, & sex pro gregibus tuis. Tūne ita, mi Christiane, annis viginti Deo servisti? non si, quæ tui laboris futura sit merces; non filiæ Labani, non greges ovium: sed servitutis tuæ præmium Deus ipse erit, animi corporisque beatitudo; unde quaque tibi erit optumè, deliciis afflues innumeris, maximis

Deus animi & corporis beatitudo.

sine omni defectu, sine ullo fastidio, sine fine; nata-
bis quasi liquidissimis immensus voluptatibus. Et tamen,
aspice manus tuas ad opus languidissimas; inquire pe-
des tuos ad templum lentissimos; inspicere cor tuum in-
vidiā rabidum; irā & vindictā aeternam; spurcis cogita-
tionibus verminans; socordia & impatienā ignavum.
Siccine Deo servis pro celo, pro immortalī vitā, pro æ-
ternā beatitudine? quin facis quod Jacob, & promissam
tibi Rachelem aspicias, cum suscepti laboris ædium ob-
reperit. Quotiescunque igitur egerit tibi est, & vel adversa
premunt, vel prospera seducunt; vel labores oneri sunt,
oculos celo attolle, & te ipsum sic solare: En, illa tua Ra-
chel est, formosa nimis & decora! tota pulchra est, nec
macula in eā ulla est. En cælum, in doctum quietis &
voluptatis æternæ sustine nunc paululum non summos
dolores, non maximos labores, & brevi illic eris, tantū
tunc lætior & beatior, quanto nunc tristior & afflictior,
tunc quies illa tibi erit jucundior, quā nunc vita fuit o-
perosior. Ergo & AGE fortiter, & PATERE constanter;
digna est his omnibus beata AETERNITAS. Sis sic, mi
Christiane, te ipsum sæpius animares; si talibus oculis
cælum frequentius suspiceres, hoc affectu Aeternitatem
quotidie cogitares, crede mihi, pauci tibi servitutis dies
viderentur *pro amoris in AETERNITATE hanc magnitu-
dine*: laborem omnem tibi facilem diceres, molestias om-
nes gratiam computares, adversa omnia inter lucra
numerares. Vitam præsentem hoc quisque sanctius in-
finitur, quod attentius futuram Aeternitatem expendit.

CONSIDERATIO VII.

Quomodo Christiani pingant Aeternitatem.

PER tenebrosam domū pedetentim incedendum
est, parietesque palpandi si humanus intellectus
in æternitatem sese velit immittere; iter reperiet te-
nebris & caligine obseptum, nec unquam in hac vitā
penetrandum, via quidem ad eam brevis est, sed exitus
interminabilis. Et quamvis nemo hominum Aeternita-
tem sic animo conceperit, ut, quid ipsa sit, liquidō
possit dicere, ejus tamen immensitatem similitudinibus
& picturis, quasi quibusdam umbrarum lineis li-
cet proponere. Umbra prioris est, & umbrarum um-
bra, quidquid vel scribitur, vel pingitur de Aeternita-
te. Neque enim omnia tempora in unum coarctata,
ejus latitudinem exhaurient: non horæ, non dies, non
hebdomades, non menses, non anni; non lustra, non
olympiades, non Indictiones, non Iubilæa, non sæcu-
la, non anni Platonici, & tardissimi octavæ spheræ
motus. Et si hac perquemvis numerum numerantem,
millenarium aut millionem multiplicentur, aut cui-
cunque numero numerato comparentur, ut stellis cæ-
li, arenulis Oceani, herbulis terræ, fluviorum guttu-
lis Aeternitatis tamen numerus non indagabitur.

Nauta demissā bolide, maris profunditatem explo-
rant; nos item submissā & reverenti cogitatione, impe-
netrabile profundum Aeternitatis tentemus, & quo id
melius expendamus, hæc à Christianis proposita ima-
go juvabit. Ea sic habet:

Christus puerulus, quasi à præsepi & cunis pænè nu-
dus & investis, stat inter nubes, apram humeris suis
fert cruculam; nubibus unicum hoc verbum inscriptum
visitur, AETERNITAS. Infra Christi pedes in terrā hu-
mi sedet cadaver ossuum, pilis & cute nudum, solā bar-
bā dignoscendum, lævā membranam tenet, in quā
perscriptum, MOMENTANEVM QVOD DELECTAT;
dextrā pomum extollit. Juxta corvus est, rostro co-
chleam admordens, sua illi vox adscripta: C R A S,
C R A S. E terrā hiantē flamma sese in altum emergit,
in quā voces illæ descriptæ: AETERNVM QVOD CRV-
CIAT. Christum ex æthere prodeuntem, flexis geni-

bus adorant è dispari sexu gemini homines, loco om-
nium hominum: pone hos fluens clepsydra, & aper-
tus geminā facie liber est: alterā pagellā scriptum: *Da-
bunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.*
Alterā verò: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?*
Juxta stant caelestes genii & cernentium oculos manu
regunt, eosque ad divinum puerum erigere jubent, hæc
pictura est, sensus illius iste.

I. Christus invitans.

CHRISTUS, æterni Dei æternus filius, non aliā quā
nos esse; hoc est, nudus in hunc orbem ingres-
sus est. Vestem immortalitatis & innocentiae per ino-
bedientiam nos amisimus. Nunc omnes heu quā ma-
lè vestiti, in hanc lucem prodimus? Christus nobiscum,
imò pro nobis luit, quod non deliquit. Sed quid, crux
in humeris divinisissimi hujus puelluli? lectulus est, in
quo in mortem obdormivit, pro cubiculo Golgotha,
pro cervicali spinæ, pro toro crux fuit. Multi è sanctis
hoc exemplo ducti, ultro per annos aliquot voluerunt
incommodè cubare, & malè parcissimèque dormire,
modò læt ad diem æternum surgerent. Certè D. Bo-
nonius abbas, pro culcitra plumæ terram, pro lodice
cilicium, pro cervicali saxum habuit. S. Lupus Episcopus,
viginti annis, S. Edmundus Archiepiscopus trigi-
nta annis, extra omnem lectum dormierunt. Tese-
bo Nicolaos, Basilios Udalricos, aliosque quā pluri-
mos, quibus opæ pretium visum non est, talibus de-
liciosis somnum pauperum annorum fovere. Alia illis
quies & longior in mente fuit: ideo nec ad satietatem,
nec ad delectationem, extra cælum quiescere placuit.
Quot feminis etiam idem animus fuit? S. Clara pro
pulvillo ligneum trunculum capiti subiecit. S. Heldwi-
gis culcitram stramentitiam non nisi pro deliciis admi-
sit. S. Birgitta ab obitu mariti, triginta annis & ci-
licium assidue gestavit, & nunquam nisi humi dormi-
vit. Omitto alias.

Et quid veteres narramus? quot hodieque viri reli-
giosi, semese stramini libenter & suaviter indomniunt,
nec plumas petunt cum beatam Aeternitatem sperent,
quā quotidie cogitant. Sed ad Christum redeamus, Christus
mortem is oppetiit, eamque & acerbissimam & igno-
miniosissimam, sed ut mortem æternam à nobis arce-
ret. Omnes quidem morimur, sed mors hæc brevissi-
ma est. Lætu oculi, momento à corpore divellitur ani-
ma, & totum hoc factum est, quod MORI vocamus. Non ita
res agitur apud Inferos. Tormenta illa omnes
mortis angores & dolores longissimè superant, non tan-
tū quia multò graviora, sed quia incomparabiliter
diuturniora, cū sint æterna. Itaque illic ista pati, est
tūc mori. Et ab hac perpetuā morte liberavit nos puer
ille, qui in nubibus pictus progreditur. Sub pedibus di-
vini hujus pueruli exsuum cadaver sedet, quod primi o-
mnium parentis esse, pluribus indicis sciri potest. Au-
dite nunc posteri, & feri nepotes Adami, parentem ve-
strum vos sic affantem?

II. Adam lamentans.

FIILII, felices futuri, si parens vester scivisset fe-
licitate uti: nunc verò miseri hoc ipso, quod mei
filii, ego vos necavi prius quā genui, propter me an-
tè damnati estis, quā nati; Deus esse volui, vix homo
mansi: omnes in me petiistis, antequam perire possentis;
ita nescio, patrem me appelleris an patricidam & tyran-
num; vitiosos vos esse quid miror, aut conqueror? à me
tales esse didicistis: inobedientes vos esse doleo, sed ta-
men esse docui, ipse Deo inobediens: intemperantes &
gulosos vos averfantur superi; ah, paternum hoc est
vitium: superbia vestra exosos vos Deo facit; ego pri-
mus vestrum, ab hoc monstro triumphatus cecidi,
factaque est superbia à me victo superbiior: hoc à me